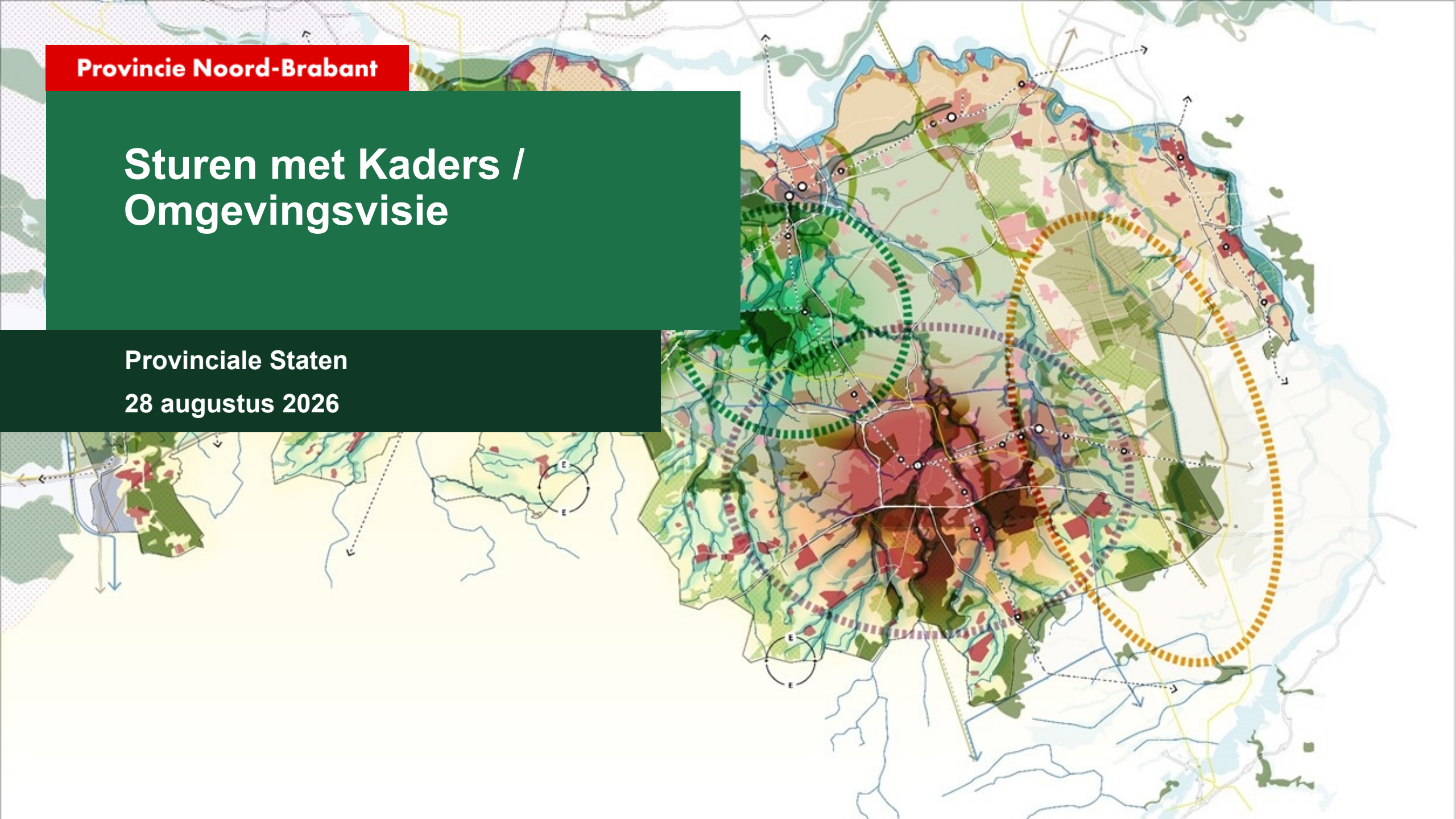

Provincie Noord-Brabant

Sturen met Kaders / Omgevingsvisie

Provinciale Staten
28 augustus 2026

Agenda

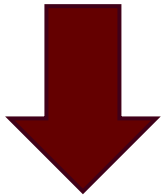
Wat gaan we bespreken

1. Wat is het voorstel?
2. Proces tot dusver
3. Nut en noodzaak
4. Wat verstaan we onder de (fysieke) leefomgeving?
5. Wat zijn de grootste voorgestelde veranderingen?
6. Sturen met Kaders:
 - Beleidshuis & Beleidscyclus
 - Rol Provinciale Staten
 - Wat doen andere provincie
 - Bestuurlijke keuzes
7. Themafiches
8. Vervolgproces

1. Wat is het voorstel?

Themafiches (Statenmededeling juni 2026)
vormen de basis voor deze verhuizing.

- Kaderstellend beleid → Omgevingsvisie en ~~beleidskaders~~
- Structureel actualiseren beleid (waar nodig) inclusief de uitvoering ervan → dat betekent anders sturen / cyclisch werken

Sturen met Kaders daarop aanscherpen

Sturen met Kaders omvat het beleidshuis en de beleidscyclus

2. Proces tot dusver

1. Start beleidsneutrale aanpassing Omgevingsvisie, Memo aan Presidium, 30 juni 2025
2. Informatieve sessie PS, 19 september 2026
3. Diverse sessies met werkgroep Leefomgeving (o.a. 16 januari en 22 mei 2026)
4. Statenmededeling over de themafiches provinciaal beleid, juni 2026

3. Nut en noodzaak

Kanttelingen bij provinciaal beleid nu:

1. Soms wat wollig en in ieder geval veel (ruim 1.300 pagina's aan beleidskader)
2. Langjarig (2018/2023 → 2030) en lastig bij te sturen
3. Beleid en uitvoering sluiten niet altijd goed aan op elkaar
4. Versnipperd: wat staat waar en is het consistent?
5. Scherpe keuzes (naar concrete locaties) ontbreken

Nut

Provinciaal beleid van de toekomst:

1. **Bondig en scherp:** kaders en beleidskeuzes helder in beeld (en op kaart)
2. **Sneller naar uitvoering:** beleid en uitvoering als geheel
3. **Wendbaar:** koers houden zolang het kan, bijsturen als het moet
4. **Beleid op één plek:** samenhangend en vindbaar
5. **Juridisch houdbaar:** inzet instrumenten voor uitvoering

Moet het ook echt?

Euhh ja! Tenminste waar het de fysieke leefomgeving betreft.

Omdat?

- De Omgevingswet verplicht dat beleid voor de fysieke leefomgeving gepubliceerd wordt via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Op die manier is het op een centrale plek voor iedereen in de samenleving vindbaar.
- Dit kan in het DSO alleen via de instrumenten Omgevingsvisie en Omgevingsprogramma (Uitvoeringsagenda). Het instrument beleidskader bestaat daarin niet.
- Alleen thematische beleidskaders zijn in strijd met de wettelijke plicht om alle strategische beleid voor de fysieke leefomgeving integraal in een omgevingsvisie op te nemen.

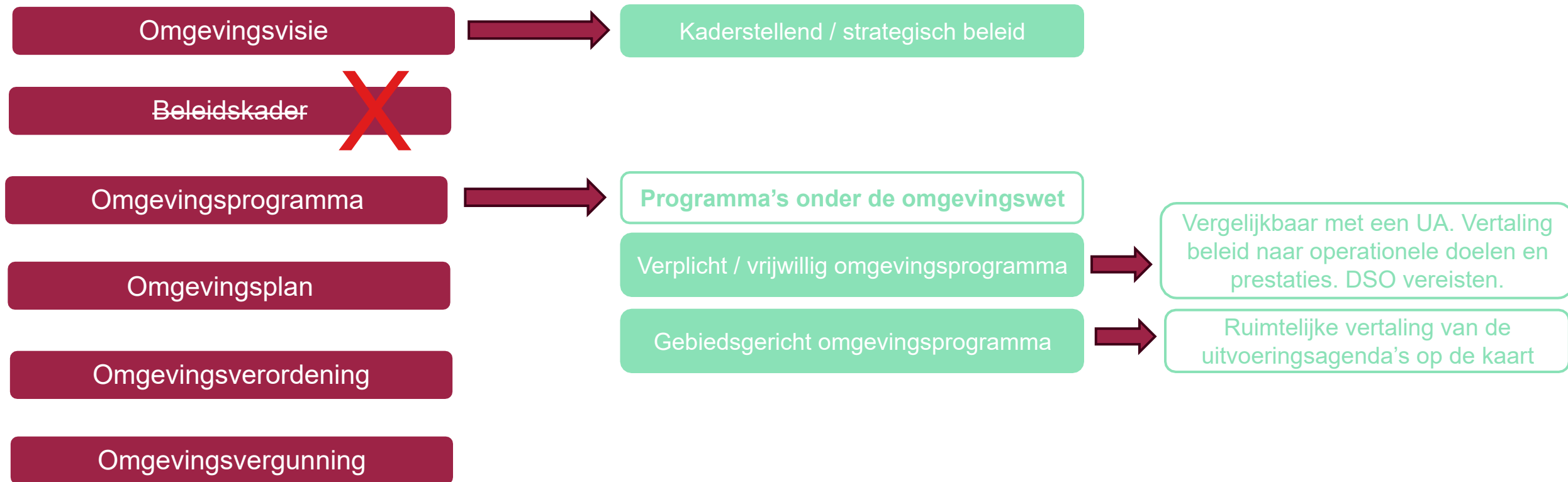

- Beleidskader heeft daardoor geen juridische grondslag in de Omgevingswet (kan niet gepubliceerd worden) om bijvoorbeeld regels in de Omgevingsverordening op te baseren.

Beleidskader

Een beleidskader maken als zelfbindend beleid is nog altijd mogelijk. Bijv. als basis voor een subsidieregeling. Maar dus niet als instrument in het omgevingsrecht.

Instrumenten Omgevingswet

4. Wat verstaan we onder de fysieke leefomgeving?

Fysieke leefomgeving volgens de Omgevingswet is in ieder geval:

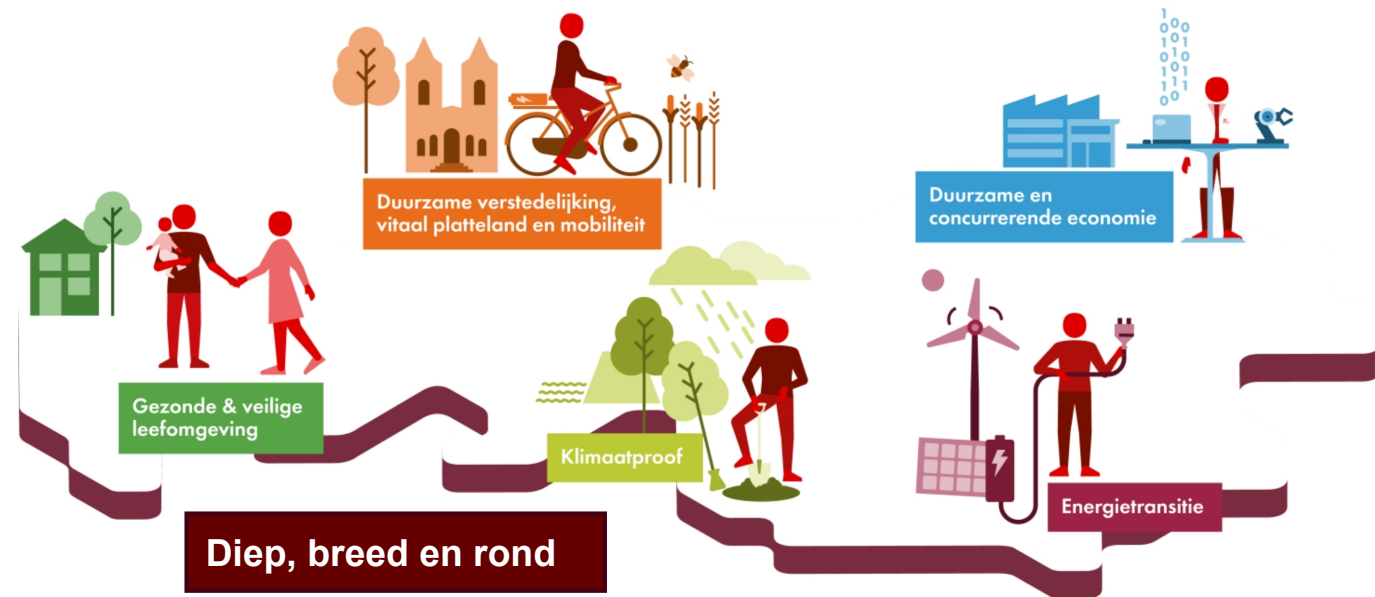
- Bouwwerken
- Infrastructuur
- Water- en watersystemen
- Bodem
- Lucht
- Landschap
- Natuur
- Erfgoed

Provincie mag dit zelf breder invullen en dat doen we ook al

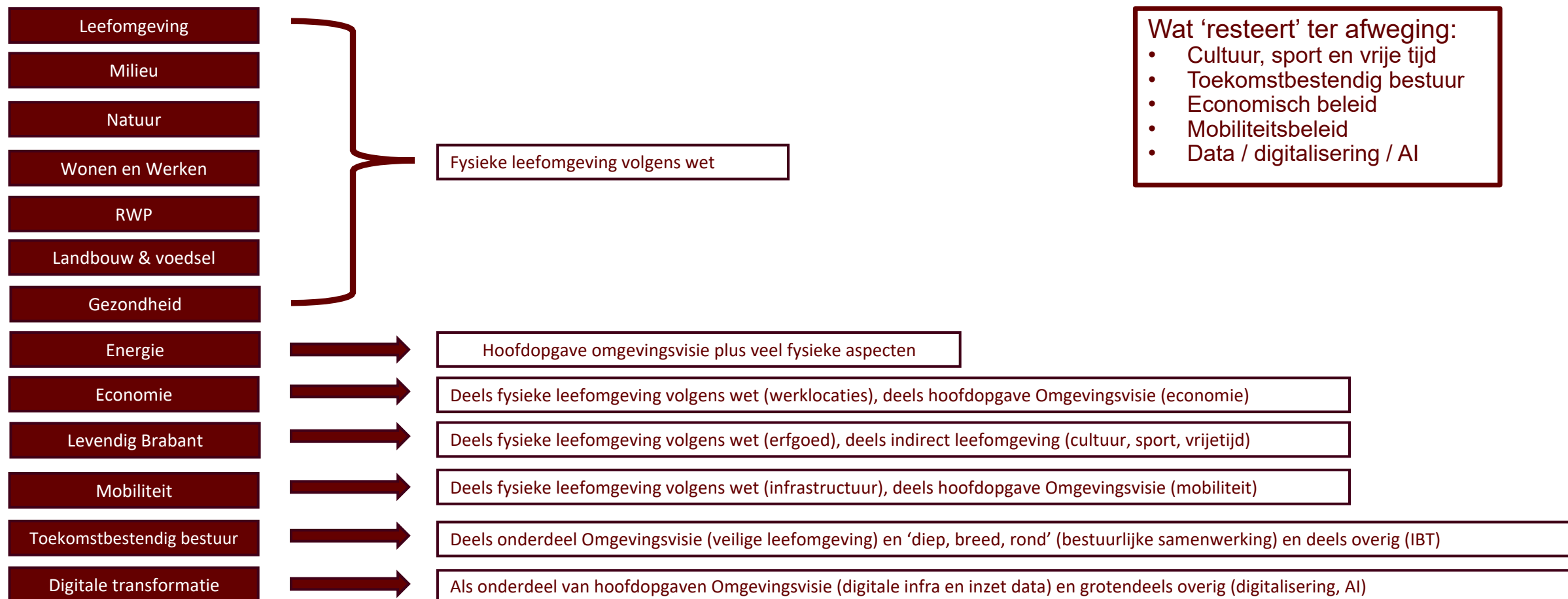

Leefomgeving in de Brabantse Omgevingsvisie

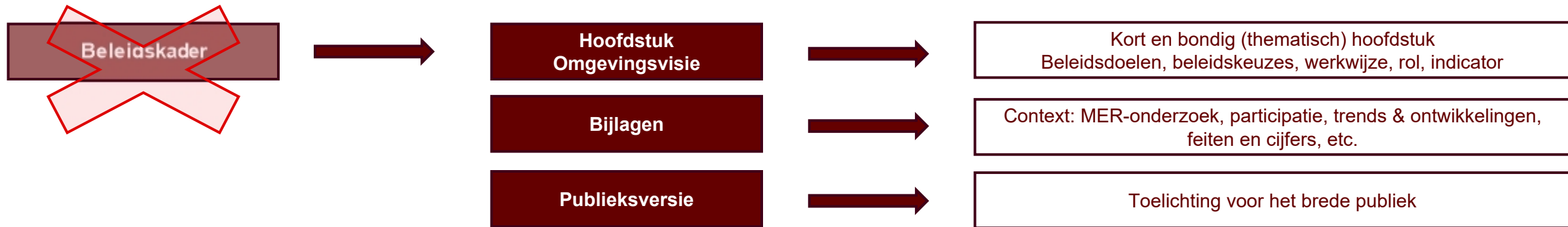
In de huidige Omgevingsvisie vullen we dit vanuit de doelen van de wet (veilig, gezond en omgevingskwaliteit) al breed in met de 5 opgaven. Daarin gaat het ook over onder meer de digitale infrastructuur, verbondenheid en betrokkenheid inwoners, kennis & innovatie en de samenwerking met partners, brede welvaart met hoog voorzieningenniveau, etc.

(Fysieke) leefomgeving versus de beleidskaders

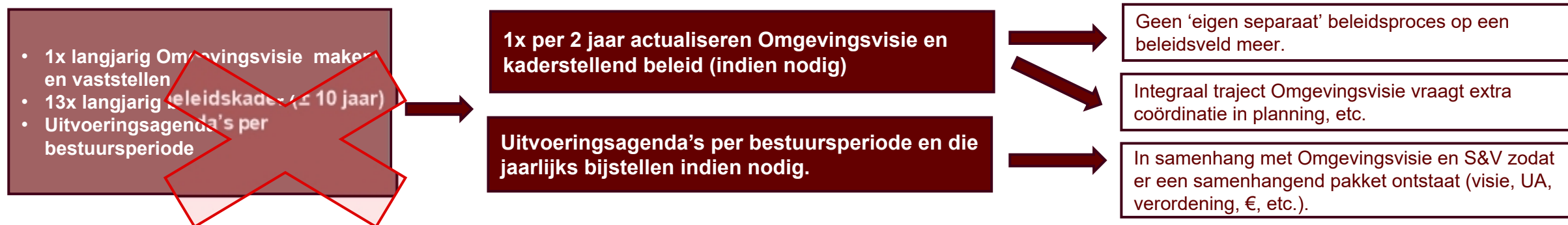

5. Wat zijn de grootste voorgestelde veranderingen?

Beleidshuis

Beleidscyclus

6. Sturen met Kaders: beleidshuis en beleidscyclus

Het beleidshuis ziet er dan zo uit:

Alternatieve opties

Beleidskaders handhaven en kaderstellend beleid daaruit ook opnemen in Omgevingsvisie / DSO

- Beleid staat dan op 2 plekken: onoverzichtelijk en risico op verschillen
- Meer besluitvormingsprocedures: beleidskader vaststellen, maar vervolgens ook weer de Omgevingsvisie.

Fysieke leefomgeving via Omgevingsvisie en ander beleid via beleidskaders

- Versnippering beleid in 2 type beleidsstructuren
- Helder afbakenen wat dan wel/niet fysieke leefomgeving is. Bijv. Levendig Brabant. Erfgoed moet via omgevingsvisie en cultuur, sport en vrije tijd mag dan via een beleidskader.

6. Beleidshuis: Uitvoeringsinstrumenten

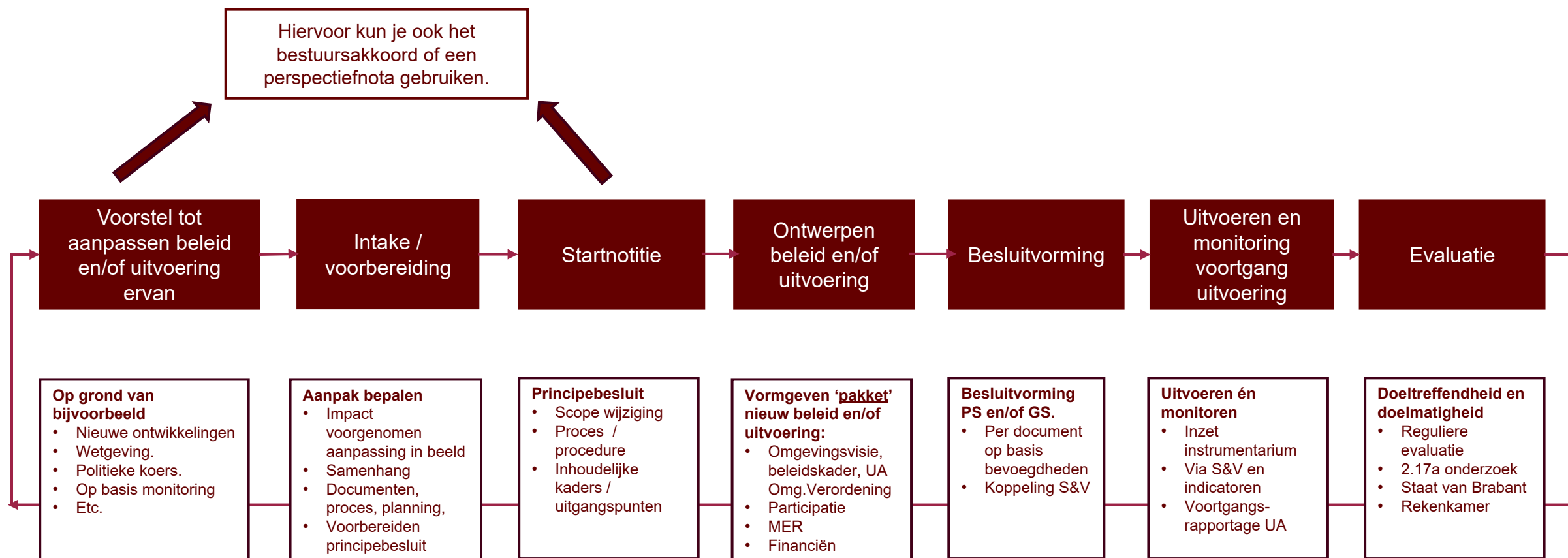
Met welke instrumenten voeren we de aanpak uit?

De provinciale 'gereedheidskist'.

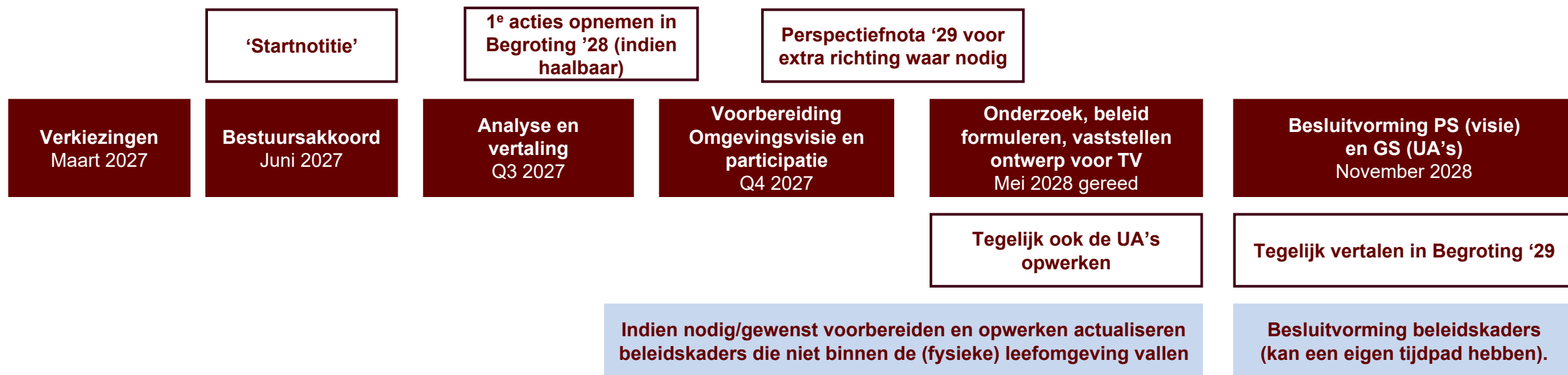
- **Wettelijke / juridische instrumenten:** omgevingsverordening, projectbesluit, beleidsregels, vergunningverlening, toezicht & handhaving.
- **Financieel instrumentarium:** financiële verordening, subsidieregelingen, ontwikkelbedrijf, BOM, immunisatieportefeuille, Rijks- en Europese fondsen.
- **Samenwerkingsverbanden:** verbonden partijen, convenanten, samenwerkingsagenda's, intentie- en samenwerkingsovereenkomsten.
- **Plannen:** verdiepende plannen met uitwerking/concretisering van een onderwerp uit de uitvoeringsagenda.

Beleidscyclus nieuwe stijl

Indicatief stappenplan volgende bestuursperiode

Context. Deze bestuursperiode waren de UA's eind 2024 allemaal vastgesteld en kon de uitvoering starten. Hierbij is geen sprake geweest van eerst nog nieuw beleid maken. Verder is de timing ook afhankelijk van de keuzes in het bestuursakkoord t.a.v. wel/geen nieuw beleid en bijv. wanneer de bestuursakkoord-middelen worden verdeeld.

Rol Provinciale Staten

Huidige situatie

Bestuursperiodes waarin veel nieuw beleid geactualiseerd dat langjarig vastgesteld wordt.

- Actieve rol Provinciale Staten met veel besluitvormingsprocedures op niveau van beleidskaders.
- Deze beleidskaders volgen een eigen traject en besluitvormingsprocedure.
- Provinciale Staten kent middelen toe aan de uitvoeringsagenda's via de S&V.
- Bijv. in de periode van 2019-2023.

Daarna een bestuursperiode (of misschien wel 2) waarin er weinig tot geen nieuw beleid komt.

- Rol Provinciale Staten veel meer controlerend via Sturen en & Verantwoorden.
- Bijvoorbeeld in de huidige bestuursperiode.

Rol Gedeputeerde Staten: verantwoordelijk voor vertaling beleid naar de uitvoeringsagenda's. Deze worden na vaststelling beleid opgesteld i.p.v. gelijktijdig (kost extra tijd).

Rol Provinciale Staten

Nieuwe situatie

Iedere bestuursperiode structureel de mogelijkheid om (waarschijnlijk 2x) beleid bij te stellen via de Omgevingsvisie vanuit Bestuursakkoord.

- Soms wordt dat een beperkte bijstelling, soms een meer ingrijpende.
- Proces zoals we nu bij de **Omgevingsverordening** doen.
- **Perspectiefnota** straks gebruiken als moment om als PS inhoudelijk richting te geven aan een volgende wijziging (als startnotitie).
- Traject bijstellen Omgevingsvisie is een **integraal proces** over de beleidsvelden die gewijzigd worden (geen separate trajecten zoals bij een beleidskader).
 - Gecoördineerd traject met oog voor juiste wijze betrekken PS.
 - PS ook actief betrekken bij evaluaties en opzetten ontwerp-wijziging Omgevingsvisie.
- Bij **vaststelling Omgevingsvisie**, zijn ook concept **uitvoeringsagenda's gereed** → direct aan de slag.
 - Inzicht voor PS in hoe het beleid uitgevoerd gaat worden.
 - Inzicht voor PS in hoeveel middelen hiervoor nodig zijn → besluit hierover via S&V.

Kans!?

Sturen met **Lange Termijn Agenda** (met o.a. voorziene evaluatieonderzoeken en beleidsactualisaties).

Wat doen de andere provincies?

Alle provincies zijn hier mee bezig vanuit de verplichting Omgevingswet. Precieze invulling varieert.
Provincie Zuid-Holland heeft een werkwijze geïmplementeerd waarin al het beleid onder de Omgevingsvisie valt.

Zuid-Holland heeft reeds een Omgevingsvisie inclusief kaderstellend beleid (beleidsdoelen en beleidskeuzes op alle provinciale beleidsvelden).

Zuid-Holland hanteert een Lange Termijn Agenda t.b.v. Omgevingsbeleid. Hierin staan de beleidsverkenningen, startnotities, onderzoeken & evaluaties en integrale beleidswijzigingen van Omgevingsvisie en – programma's gepland.

Zuid-Holland heeft reeds 2x een integrale wijziging van de Omgevingsvisie gepland: namelijk in 2028 en 2030

Zuid-Holland heeft wijziging van de Omgevingsprogramma's (dus de Uitvoeringsagenda's) gepland voor 2026, 2028, 2029 en 2030.

Waar liggen bestuurlijke keuzes?

Bepalen reikwijdte (fysieke) leefomgeving.

- A. Minimaal conform Omgevingswet
- B. Breder conform huidige Omgevingsvisie.
- C. Al het provinciaal beleid opnemen in Omgevingsvisie (met enkele uitzonderingen zoals IBT en financiën).

Deze keuze werkt door naar het beleidshuis:

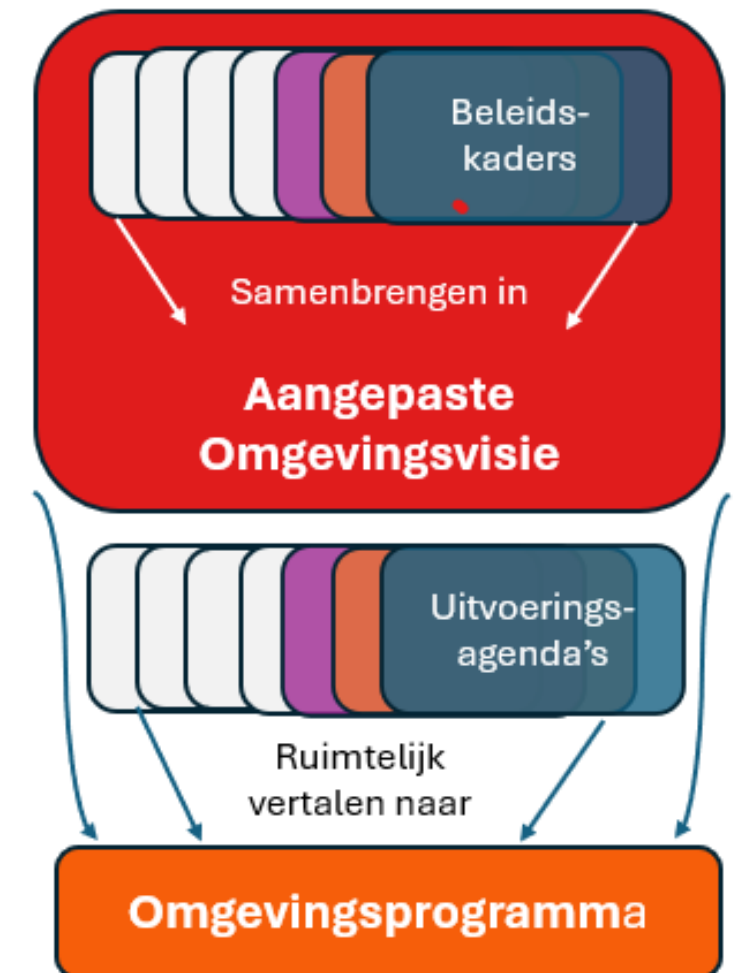
Keuzes in beleidshuis

- A. Beleidshuis met al het beleid in de Omgevingsvisie en zonder beleidskaders.
- B. Beleidskaders handhaven en kaderstellend beleid daaruit ook opnemen in Omgevingsvisie / DSO
- C. Fysieke leefomgeving via Omgevingsvisie en ander beleid via beleidskaders (twee gescheiden structuren)

7. Themafiches: beleidsneutraal

We ontrafelen ieder beleidskader (en uitvoeringsagenda's):

- Letterlijk filteren van het door PS (en GS) vastgestelde beleid op:
 - Beleidsdoelen (ambities en doelen)
 - Beleidskeuzes
 - Operationele doelen (uit UA, maar soms ook uit BK).
 - Prestaties/maatregelen (meestal UA, soms in BK)
- Vaak 'copy – paste', soms ook compact
- Trends & ontwikkelingen
- Overig relevante zaken

Themafiches: ontrafelen

- Huidige situatie
- Visie/ambitie?
- Beleidsdoel
- Beleidskeuze
- Werkwijze
- Rolneming
- Beleidsindicatoren
- Verschilanalyse

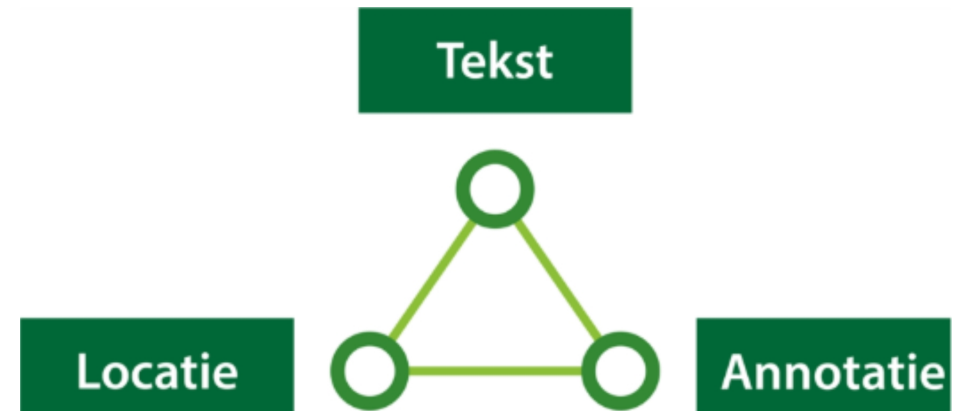
UITVOERINGSAGENDA GS

- Beleidsuitwerking?
- Prestatie
- Acties
- Prestatie indicatoren

Themafiches: vertalen naar ontwerp omgevingsvisie

Beleidsneutraal, wel anders ..

- Omgevingswet vraagt ook een verandering in het schrijven van beleid
- Onderzoeken, aanleidingen, uitgangspositie naar de bijlage
- Kort en 'to the point':
 - Wat wil de provincie bereiken/doelen
 - (Waarom)
 - Welke keuzes / randvoorwaarden
 - Rolneming
 - Beleidsindicator
- Digitale eisen vanuit DSO

8. Vervolgproces

Beleidsneutraal aanpassen Omgevingsvisie

- ✓ Statenmededeling met themafiches: Juni 2026
- Ontwerpwijziging Omgevingsvisie: Q3 2026
- Vaststellen wijziging Omgevingsvisie PS: Q1 2027

Sturen met Kaders

- Input op de denkrichtingen / uitgangspunten ophalen: Zomer 2026
- Uitwerken concept SmK: Juli / oktober 2026:
- Besluitvorming loopt mee met beleidsneutrale vertaling Omgevingsvisie: Q1 2027